...nea, Administratiunea și Tipografia:
...șovu, piața mare Nr 22.
...ri nefrancate nu se pri...mă. Manuscrip'e nu se retrimitŭ!
...ourile de anunciurĭ:
...șovŭ, piața mare Nr. 22.
...rate mai primescŭ în Viena
...lf Mosse, Haasenstein & Vogler
...Raas), Heinrich Schalek, Alois
...ll, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dan...ny; în Budapesta: A. V Gold...er, Anton Mezei, Eckstein Bernat; ...Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
...ul inserțiunilorŭ: o seriă ...mondŭ pe o colónă 6 cr. ...30 cr. timbru pentru o pu...care. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
...clame pe pagina III-a o ...ă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta" iese în fie-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ. pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 267. Brașovŭ, Duminecă 4 (16) Decemvrie 1888.

Brașovŭ, 3 Decemvrie v.

Guvernulŭ tiszaistŭ a îngrijitŭ și îngrijesce prin legĭ și ordonanțe, ca nisuințele de maghiarisare și șovinismulŭ sĕ se 'ntindă ca o epidemiă în tóte unghiurile locuite de Românĭ. A îngrijitŭ și îngrijesce, în contra bunului simțŭ și a drepțăţii, ne mai vorbindŭ de legea de naționalitate, ca poporulŭ românŭ sĕ nu'șĭ mai pótă ocroti nicĭ interesele comunelorŭ, nicĭ chiar interesele sale private.

Li-se impunŭ comunelorŭ românescĭ de organele regimului, în contra voinții poporului, notarĭ comunalĭ streinĭ, carĭ în cea mai mare parte nicĭ limba nu i-o cunoscŭ, nicĭ de interesele lui nu'i dóre inima.

Ba mers'au organele regimului cu despotismulŭ lorŭ până a impune comunelorŭ românescĭ cu puterea chiar judĭ orĭ primarĭ comunalĭ, ungurĭ orĭ jidovĭ de cei mai șoviniștĭ, carĭ ca unelte ale maghiarisărei și cu ura de rassă în inima lorŭ lovescŭ la tótă bună vremea în interesele poporului, îngreuindu'i traiulŭ și făcêndu'i viéța nesuferită, negreșitŭ cu intențiunea ca, décă nu se maghiariséză, sĕ-lŭ sărăcescă și sĕ-lŭ facă sĕ ia lumea 'n capŭ.

Celŭ ce va merge în părțile Câmpiei, de esemplŭ, anexate la comitatulŭ Murĕșŭ-Turda, va rĕmâné uimitŭ vĕdêndŭ, că mai în tóte comunele românescĭ suntŭ notarĭ comunalĭ streinĭ, findŭ cei românĭ destituițĭ; de asemenea mai în tóte comunele românescĭ suntŭ judĭ comunalĭ streinĭ, pușĭ ca și notarii cu forța de organele arbitrare ale guvernului.

Ce bine póte aștepta poporulŭ românŭ dela nisce streinĭ, carĭ îĭ urăscŭ limba și naționalitatea, décă nu hula și batjocura în cele mai multe casurĭ și negligerea intereselorŭ comunelorŭ, ba chiar sărăcirea lui, prin șicanele și neajunsurile, la care e espusŭ din partea acelorŭ streinĭ.

Din Câmpiă ni-se comunică unŭ casŭ recentŭ despre volnicia ce o esercită unii din acei slujbașĭ impușĭ poporului românescu, unŭ casŭ care, décă va rĕmâné nepedepsitŭ, va fi o nouă infierare a administrațiunei tiszaiste.

Mai mulțĭ locuitorĭ din comuna Ulieșŭ, ca sĕ-șĭ pótă plăti birulŭ celŭ greu, voiau sĕ mérgă la têrgulŭ Ormenișului sĕ-șĭ vêndă câte unŭ rîmătorŭ, doi, póte singura lorŭ avere, ce o puteau preface în banĭ, fără a rĕmâné pe drumurĭ. Judele streinŭ însĕ găsi cu cale sĕ oprescă pe bieții ómenĭ a merge la têrgŭ, refusândŭ a-le da biletele necesare pentru a puté vinde rîmătorii și cerêndu-le, ca mai ântêiu sĕ plătéscă darea și alte competințe erariale și comunale, precum și *darea de 5% pentru școla unguréscă de acolo.*

Se'nțelege, că bieții ómenĭ au rĕmasŭ acasă, adușĭ fiindŭ prin volnicia primarului streinŭ în neputința de a'șĭ plăti dările și fiindŭ amenințațĭ a li-se lua de esecutorĭ rîmătorii și a li-se vinde la licitațiă pe unŭ prețŭ de batjocură, cu care póte că nicĭ cheltuelile de esecuțiune și de licitare nu se vorŭ acoperi, ér nenorocițiĭ de contribuabilĭ vorŭ rĕmâné și fără rîmătorĭ și cu darea neplătitită.

Nu scimŭ décă primarulŭ din vorbă a avutŭ orĭ nu în vedere și vr'unŭ *gheșeft*, când a făcutŭ pasulŭ acesta; dér óre nu este rea voință, rea intențiune, când le ia locuitorilorŭ din comună putința de a'șĭ ușura nĕcazurile lorŭ cu plata birului și cu alte neajunsurĭ ce-lŭ bântue? De unde sĕ-șĭ plătéscă acum acei locuitorĭ dările, ca sĕ scape de toba esecutorilorŭ?

Se vede însĕ că tocmai acéstă scăpare nu le-a voit'o judele comunalŭ, despre care se dice că e unŭ șovinistŭ fără sêmĕnŭ.

Sĕrmanilorŭ ómenĭ nu le rĕmâne decâtŭ sĕ alerge cu plângere la autoritatea superióră competentă. Nu putemŭ sci ce va face acésta, dér ni-o putemŭ gândi; atâta scimŭ însĕ, că volniculŭ jude e vrednicŭ de cea mai aspră pedépsă.

Décă ar fi Românŭ, nicĭ vorbă că n'ar mai sta nicĭ unŭ minutŭ în postulŭ lui, dér așa streinŭ findŭ, are sorțĭ de a se mai ținé în postŭ, căcĭ așa pretinde sistemulŭ de astădĭ, a căruia administrațiă rea și păgubitóre a ajunsŭ proverbială chiar între Ungurĭ!

DIN AFARĂ.

Diarele francese credŭ, că ministeriulŭ va presenta camerilorŭ, conformŭ propunerilorŭ comisiunei extraparlamentare compusă din legiștĭ și financiarĭ, *unŭ proiectŭ*, care are de scopŭ a face sĕ *se evite falimentulŭ companiei canalului Panamei.* O nouă societate s'ar forma în urmă sub patronagiulŭ creditului fonciarŭ spre a isprăvi canalulŭ.

In Spania s'a făcutŭ o schimbare de ministerŭ. Dintre miniștri de până acum au rĕmasŭ în cabinetŭ Sagasta ca ministru-președinte, marchisulŭ Vega de Armiso la esterne, admiralulŭ Arias la marină, Canalejas la justițiă în locŭ de comerțŭ, Capdepon la interne în locŭ de justițiă, ér miniștri noi suntŭ Becerra la colonii, Gonzalez la finanțe, Chinchilla la rĕsboiu, contele Xiquenna la lucrărĭ publice. Se regretă retragerea fostului ministru de finanțe Puigcerver, care e cunoscutŭ ca o însemnată putere pe têrĕmulŭ economicŭ. Câtŭ va dura noulŭ ministerŭ nu se póte presupune. Celŭ de până acum s'a constituitŭ la 14 Iunie anulŭ curentŭ, prin urmare a avutŭ scurtă durată. Crisă au pricinuit'o conservatorii, carĭ, sperândŭ sĕ ajungă la putere, au provocatŭ neînțelegerĭ cu fostulŭ ministru de rĕsboiu și cu celŭ de finanțe. Speranța însĕ nu li-s'a împlinitŭ.

Pe când bărbații de statŭ ai Austriei și Germaniei îșĭ dau ne'ncetatŭ dovedĭ de amicițiă cu bărbații de statŭ ai Italiei, care e unŭ membru de valóre în alianța centrală europénă, pe atuncĭ *Italienii facŭ pe alocurea demonstrațiunĭ în contra statelorŭ alianței cu Italia.* Așa s'a întêmplatŭ la 8 și 9 Decemvre în Geneva, unde s'a serbatŭ aniversarea revoltei poporului, prin care la 5 Decemvre 1746 a urmatŭ isgonirea trupelorŭ austriace de pe teritoriulŭ fostei republice. Toțĭ studenții și reuniunile lucrătorilorŭ, precum și o mare mulțime de poporŭ s'au dusŭ cu 140 stégurĭ, între care și unŭ stégŭ roșu Oberdank, și în sunetele a 12 musicĭ, care cântau cântece revoluționare și marsilesa, înaintea casei situate în Via Tacconi, unde a muritŭ Accinelli, unulŭ din eroii acelei revolte. Aci s'a desvălitŭ o tablă comemorativă, apoi mulțimea se duse în Piazza Ispadale, înaintea monumentului eroilorŭ libertăţii. In diua următóre a asistatŭ la serviciulŭ divinŭ și consiliulŭ municipalŭ din Geneva. Séra a fostŭ iluminațiă. „Epoca" din Genua scrie cu acéstă ocasiune: „Caracterulŭ acestei demonstrațiunĭ nu va scăpa nimĕruia din vedere și nu putemŭ sĕ nu accentuămŭ idea antiaustriacă a demonstrațiunei. Ea e o dovadă, că poporulŭ nu are de gândŭ sĕ urmeze politicei esterne a d-lui Crispi. Consululŭ austro-ungarŭ póte vesti guvernului sĕu, că poporulŭ genovezŭ a datŭ în modŭ demnŭ și seriosŭ espresiune antipatiei sale ce o nutresce contra aliaților noștri cavalerĭ. Elŭ va vesti adevĕrulŭ și guvernului din Viena va fi de ajunsŭ lămuritŭ asupra tendințelor opiniunei publice." In Viena au produsŭ rea impresiune aceste demonstrațiunĭ.

După cum se comunică din Petersburgŭ cătră „Pol. Corr.", *cercurile guvernamentale rusescĭ* au cea mai firmă convingere, că dispozițiunile *guvernului persan*— refusarea exequaturei pentru consulul rusŭ în Meșed și interdicerea exportului

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Plevna internă.

Unŭ episodŭ din istoria modernă a regatului românŭ.

Bucurescĭ, 30 Noemvre 1888.

M'am întorsŭ dela Constantinopolŭ. Voiu rĕmâné mai multŭ timpŭ în Bucurescĭ.

Am sĕ vĕ scriu necurmatŭ. Pentru acum vĕ descriu unŭ episodŭ, pe care l'am auditŭ din gura unui patriotŭ Bucurescenŭ, la care am fostŭ alaltăsără la cină.

Persóna în cestiune e unŭ bĕtrânŭ revoluționarŭ românŭ și a fostŭ soțŭ în esilŭ alŭ rĕposatului C. A. Rosetti.

La cină erau vr'o trei patru persóne din înalta societate, care se bucurau din inimă vĕdêndŭ în mijloculŭ lorŭ un Ardeleanŭ cu simțĕminte aprinse, căcĭ de obiceiu, diceau ei, în România mulțĭ din Ardelenĭ traescŭ numai pentru sine, ér nu pentru causa cea mare a poporului românŭ.

Nu-mĭ plăceau aceste asertiunĭ făcute la adresa compatrioților mei, pe carĭ eu îĭ țiinŭ mai marĭ patrioțĭ.

După o înverșunată discuțiune provocată de mine *pro* și *contra* Ardelenilorŭ din România, stăpânulŭ casei ne curmă vorba și întorcându-se spre mine îmĭ dice:

„Nepóte Ardelene, chiar acum, când se desbate în senatŭ și la cameră adresa la mesagiulŭ tronului, ai fostŭ sĕ audĭ discursurile?"

— Am fostŭ, îĭ rĕspund eu, dér un lucru nu l'am înțelesŭ. Mai toțĭ oratorii vorbescŭ de o **Plevnă internă,** fără se spue: unde e acéstă *Plevnă,* în țéra Românéscă?

„Bravo, — esclamă bĕtrânulŭ revoluționarŭ, — tocmai fiindŭ că adĭ, în *pressă* ca și în *parlamentŭ,* nu se vorbesce decâtŭ de-o *Plevnă internă,* vreau sĕ te facŭ sĕ înțelegĭ ce va sĕ dică acéstŭ jocŭ de cuvinte rostitŭ de *oratorĭ* și *diariștĭ,* fără sĕ cuteze a-i da tălmăcirea cuvenită."

***

„La 28 Noemvre 1877 trupele române împreună cu trupele aliate rusescĭ după multe bătăĭ și șiróe de sânge vĕrsatŭ pe câmpiile Bulgariei, în fine, au intratŭ biruitóre în Plevna, cea mai întărită localitate a Turcilorŭ în Bulgaria, unde cei mai vestițĭ generalĭ rușĭ, Schildner-Schuldner și Krügner au suferitŭ cele mai sdrobitóre înfrângerĭ, încâtŭ cartierulŭ generalŭ împreună cu împĕratulŭ Alexandru era sĕ fugă din Bulgaria tocmai la Zimnicea, pe țĕrmulŭ românescŭ alŭ Dunării."

„Sosindŭ scirea la Bucurescĭ despre căderea Plevnei, în țéra românéscă începuse o mișcare ne mai pomenită."

„Mamele sătene jeleau pe fii lorŭ, surorile îșĭ așteptau în dorŭ pe frații lorŭ, nevestele îșĭ plângeau pe soții lor, carĭ, ca *dorobanțĭ,* au sângeratŭ vitejesce pentru *scumpulŭ lorŭ pămêntŭ strămoșescŭ.*"

„Numai negustorimea de pe la orașe, umflată în pene că făcuse avere sub adăpostulŭ pașapórtelorŭ străine, sălta și se veselea, căcĭ mai nimicŭ nu jertfise, ci numai câștigase."

„In vremea aceea în Bucurescĭ mulțĭ din negustorĭ erau ocrotițĭ de-a purta pușca în spinare sub drapelŭ, în miliţienĭ séu în gardă, bucurându-se de favorurile drepturilorŭ supușilorŭ streinĭ."

„Numai după căderea *Plevnei esterne,* acestŭ soiu de ómenĭ făceau pe cei mai marĭ Românĭ și se îmbulzeau la tóte beneficiile ce resultau din instituțiunile constituționale ale țĕrii, devenită liberă și independentă."

„La întórcerea trupelorŭ române, carĭ aduceau prisonierĭ, domnea unŭ gerŭ încâtŭ pocneau lemnele și prisonierii Turcĭ mureau de frigŭ pe drumŭ ca ciocârliile."

„Soldații ajunșĭ în Bucurescĭ trebuiau sĕ stea în acelŭ gerŭ cumplitŭ pe strade; mai la nimenĭ din centrulŭ orașului nu puteau fi încvartirațĭ. Unii îĭ refusau pentru cuvêntulŭ, că fiindŭ supușĭ străinĭ suntŭ scutițĭ de a da cuartirŭ soldațilorŭ românĭ, ér alțiĭ că fiindŭ *boerĭ* și *funcționarĭ,* legea îĭ apĕră de sarcinĭ."

„Bĕtrânulŭ Rosetti, care de obiceiu umbla pe josŭ, întorcêndu-se dela cameră, zăresce cele ce se petreceau cu bieții soldațĭ românĭ, carĭ se întorceau biruitorĭ dela Plevna și carĭ în țéra lorŭ erau tratațĭ mai rĕu ca *cânii domnescĭ* séu *boerescĭ.*"

„Intră în casă, chiamă pe unulŭ din redactorii sĕi, îĭ dă o scrisóre sĕ cetéscă, pe care o primise cu două sĕptĕmânĭ mai nainte dela unulŭ din fiii sĕi, trimisă din șanțurile Plevnei."

„In timpulŭ *rĕsboiului* de neatêrnare a țĕrii, fericitulŭ C. A. Rosetti avea la Plevna doi fii sub drapelŭ: *Vintilă C. A. Rosetti* la batalionulŭ alŭ 2-lea de vênă-

de cereale din provincia Khorassan în Rusia — au fostŭ luate în urma *uneltirilorŭ Angliei*, care, după ce prin declararea liberei navigaţiunĭ pe rîulŭ Karun a obţinutŭ unŭ însemnatŭ avantagiu materialŭ, a voitŭ sĕ-şĭ documenteze acum şi influinţa ei preponderantă în Teheranŭ printr'unŭ succesŭ moralŭ, de órece guvernulŭ Şahului n'ar fi cutezatŭ sĕ ia aceste mĕsurĭ atâtŭ de neplăcute Rusiei, décă elŭ n'ar fi sigurŭ de sprijinulŭ Angliei. Guvernulŭ rusŭ e firmŭ decisŭ a desfăşura cea mai mare energiă ca sĕ împedece înlăturarea influinţei ruse în Persia printr'o altă putere, de órece Rusia pune celŭ mai mare preţŭ pe durarea influinţei sale. La 8 Decemvre n. s'a ţinutŭ la preşedintele departamentului economicŭ alŭ consiliului imperialŭ la consilierulŭ intimŭ Abaza, o adunare de înalţĭ funcţionarĭ din difrietele ministerii, pentru ca sĕ se consulte asupra mijlócelorŭ şi căilorŭ, d'a înfrunta greutăţile create de Persia.

Cestiunea Zanzibarului se încurcă tot mai multŭ. Pe când guvernulŭ germanŭ chibzuesce deja asupra eventualităţii unui rĕsboiu pe uscatŭ, în Anglia începe opiniunea publică a fi totŭ mai reservată. In „Times“ se audŭ deja plângerĭ asupra tristei situaţiunĭ a comercianţilor indienĭ, carĭ prin pofta de jafŭ atâtŭ a indigenilorŭ rebelĭ, câtŭ şi a soldaţilorŭ aflătorĭ în serviciulŭ germanŭ şi prin bombardarea din partea corăbiilorŭ germane au suferitŭ marĭ perderĭ. Indienii speră, că vorŭ fi despăgubiţĭ orĭ de societatea ostafricană germană orĭ de guvernulŭ germanŭ. Afară de acésta se vorbesce, că oposiţiunea din parlamentul englesŭ va cere lămurirĭ asupra celorŭ ce se petrecŭ pe litoralulŭ Zanzibarului.

In camera italiană deputatulŭ Bonghi a interpelatŭ guvernulŭ, décă are scirĭ despre raporturile interne ale *Abisiniei* şi décă are de gândŭ sĕ presinte documente, din care sĕ reiasă actualulŭ caracterŭ de dreptŭ alŭ posesiunei *Massavahului*. Ministru-preşedinte Crispi a rĕspunsŭ, că scirile despre raporturile interne ale Abisiniei nu suntŭ de natură, ca sĕ se pótă conchide cu siguranţă asupra stării reale a lucrurilorŭ acolo. Sigurŭ e însĕ, că în emiratulŭ Etiopiei domnesce mare disordine. Intenţiunile regelui Abissiniei nu le cunósce, dér chiar décă le-ar cunósce, nu le-ar spune. Dealtmintrelea Italia e atâtŭ de întărită în Massauah, încâtŭ orĭ ce atacŭ l'ar respinge. Italia nu va întreprinde espediţiunĭ nouĕ, ci va folosi forţele locale ca sĕ menţină posesiunea, alŭ cărei caracterŭ de dreptŭ se va vedé din documentele ce se tipărescŭ şi se vorŭ presenta camerei. Elŭ nu consideră ca necesarŭ unŭ decretŭ orĭ o lege pentru constatarea suveranităţii italiene asupra Massauahului.

Espulsarea din Berlinŭ a lui Paronelli, corespondentulŭ ḑiarului italianŭ „Secolo“, a produsŭ sensaţiune, fiindcă Paronelli, preşedintele societăţii italiene din Berlinŭ, era iubitŭ şi trecea ca amicŭ alŭ Germanilorŭ. Espulsarea s'a făcutŭ din simplulŭ motivŭ, că elŭ, ca streinŭ, n'are dreptulŭ d'a sta în Prusia; alte motive nu suntŭ cunoscute, dér se vorbesce că mĕsura e îndreptată mai multŭ în contra ḑiarului „Secolo“ pentru atitudinea sa amicală Francesilorŭ şi duşmană alianţei triple. Paronelli era şi corespondentŭ alŭ ḑiarului „Diritto“, al cărui representantŭ de mai nainte Dr. Cirmeni încă a fostŭ espulsatŭ acum câţĭva anĭ. Se vorbesce că, la intervenirea ambasadorului italianŭ, autoritatea a prelungitŭ termenulŭ plecării lui Paronelli dela 48 la 72 óre.

Isvolski, trimisulŭ rusŭ pentru a se înţelege cu vaticanulŭ, s'a esprimatŭ către unŭ ḑiaristŭ, că *tractările Rusiei cu Vaticanulŭ* urmăresců numai scopulŭ d'a regula cestiunea bisericei catolice în Rusia. Rusia lucrează lealŭ şi nu se gândesce a pregăti Italiei perplexităţĭ După cum spune corespondentulŭ ḑiarului „Standard“, Papa e decis sĕ facă Rusiei concesiunile cerute de ea. Prin urmare împăcarea Rusiei cu Vaticanulŭ e considerată ca apropiată.

La Viena s'a primitŭ o depeşă privată din Roma, care anunţă, că *fabrica de arme din Torre-Anunziata* a primitŭ ordinulŭ de a fabrica 60.000 de puscĭ cu repetiţiă în trei lunĭ, şi că *arsenalulŭ din Neapole* lucréză cu o activitate febrilă.

Se afirmă, în cercurile oficióse din Belgradŭ, că ştirea respândită de diferite ḑiare în privinţa unei *întrevederĭ a Reginei Natalia cu principele moştenitorŭ* e cu totulŭ lipsită de temeiu.

In nota, prin care *guvernulŭ italianŭ protestéză* pe la tóte curţile *contra uneltirilorŭ Papei*, se ḑice între altele că Papa nu este câtuşĭ de puţinŭ restrînsŭ în libertăţile sale bisericescĭ nicĭ jignitŭ în nicĭ unŭ felŭ de interesŭ ce l'ar avea. Din contră, legile ţĕrii îi dau şi asigură totulŭ ce este spre binele bisericei şi a lumei catolice. Guvernulŭ mai declară în acéstă notă, că nu póte consimţi cu nicĭ unŭ preţŭ ca Papa sĕ fiă representatŭ în congresulŭ internaţionalŭ ce se ţine în acesta negoţului cu sclavĭ. In Lumea diplomatică se aşteptă cu nerăbdare cum diferitele curţĭ se vorŭ pronunţa asupra acestui ultimŭ punctŭ din Notă.

Sĕrbătorirea lui Rieger.

Dr. Rieger a fostŭ felicitatŭ, cu ocasiunea aniversărei a şépteḑecea a ḑilei nascerei, şi de ministri Dr. Gautsch şi cav. Zaleski, precum şi de o mulţime de persóne înalte. La banchetŭ, primarulŭ Scholz din Praga, amintindŭ vorbirea lui Rieger în parlamentŭ cu ocasiunea desbaterei noului proiectŭ de lege militară, ḑise în toastulŭ sĕu, că atmosfera politică a Europei prevestesce furtună şi doresce ca Rieger, mai nainte d'a se descărca acéstă furtună, sĕ aducă secerişulŭ de aurŭ naţionalŭ alŭ poporului cehŭ în edificiulŭ solidŭ alŭ dreptului de statŭ boemŭ, spre a-lŭ pune sub scutulŭ înaltŭ alŭ corónei lui Venceslavŭ. Intre alţiĭ mai vorbi la fine prinţulŭ Dr. Frideric de Schwarzenberg, ḑicêndŭ: Ca fiu credinciosŭ alŭ patriei, Rieger stă ca conducĕtorŭ alŭ nostru în fruntea scenii. După esemplulŭ sĕu ne vomŭ lua pĕnĕ în cele din urmă ḑile ale vieţii nóstre; faptele sale vorŭ fi îndreptarulŭ nostru, cuvintele sale vorŭ forma linia nóstră de purtare. Acestea le spunŭ eu în inimele generaţiunei viitóre, acum când eu am dreptulŭ la acésta, pentru-că apĕrŭ drepturile şi onórea naţiunei cehe.

Foile ultragermane din Viena se esprimă vĕrsêndŭ focŭ în contra prinţului Schwarzenberg, fiindcă acesta în toastulŭ sĕu s'a declaratŭ într'unŭ modŭ fanaticŭ ca fiu alŭ naţiunei cehe şi a afirmatŭ că elŭ prin acésta urméză esemplulŭ datŭ, de părinţii sĕi. Aşa ceva, ḑicŭ amintitele foi, că nicĭ în visŭ nu li-a trecutŭ prin minte părinţilorŭ lui. Se scie că Schwarzenberg este fiulŭ învingĕtorului dela Lipsca.

Corespondenţa „Gaz. Trans.“

Viena, 10 Decemvre 1888.

In 3 Decemvre a. c. s'a serbatŭ în sala hotelului „Goldenes Kreuz“ a 5-a aniversare a înfiinţării secţiunei din Viena a Reuniune carpatine transilvane (Siebenbürgische Karpathen Verein—Section Vien)

Sĕrbătórea s'a deschisŭ cu rostirea cuvêntului solemnelŭ a secretarului Secţiunii de d-lŭ Karl Graeser, care prin cuvinte alese şi potrivite a salutatŭ mai întêiu pe membri, apoi pe óspeţĭ şi pe toţĭ confraţii lui transilvănenĭ, carĭ au avutŭ bunăvoinţa a lua parte la acéstă sĕrbătóre.

In vorbirea sa oratorulŭ a arĕtatŭ însemnătatea Carpaţilorŭ transilvanĭ, a mărturisitŭ, că deşi munţii nostri nu suntŭ aşa de marĭ şi impunĕtorĭ ca Alpii şi Pireneii, cu tóte acestea oferă o priveliste câtŭ se póte de poetică şi fermecătóre orĭ cărui touristŭ.

„Transilvania“, ḑice d-lŭ Graeser, „are şesurĭ fructifere, codri verḑĭ frumoşĭ cu rîurĭ şerpuitóre şi cu poienĭ idilice — carĭ variindŭ alternativŭ dau ţĕrii unŭ aspectŭ ce cu greu póte l'ai găsi în altă parte a Europei.“ „Naţiunile conlocuitóre“, mai adause elŭ, „se au bine (?) şi ţinŭ cu credinţă (după cum e constatatŭ) la casa domnitóre austriacă.

Totŭ în vorbirea sa a spusŭ oratorulŭ, că „Secţiunea Viena“, care acum 5 anĭ numera 70 membri, acuma numĕră 170 şi că speră, ba că e convinsŭ, că toţĭ acestia vor lucra pentru progresulŭ „Reuniunii carpatine.“

După cuvêntulŭ de deschidere aurmatŭ esecutarea diferitelorŭ piese (musicale) de capela Regimentului 50 (regimentŭ românescŭ) care a cântatŭ cu o dibăciă extraordinară şi frumósă hora românéscă „Hora Sinaii.“

S'au produsŭ apoi diferiţĭ diletanţĭ cu cântece „Solo“, Terţeturĭ, quartetturĭ etc. precum şi cu piese comice (Jux-Lieder).

Danţulŭ a fostŭ câtŭ se póte de înfocatŭ şi în genere petrecerea animată; *cam aşa ca pe la noi prin Transilvania!*

La acéstă sĕrbătóre au fostŭ representate apróре tóte naţiunile din *transilvania*, aşa că m'amŭ simţitŭ fericitŭ, că am putută vorbi nu numai cu Românĭ, dér şi cu unii din prietinii nostri Saşĭ din Transilvania românesce!

Ocolindŭ descrierea impresiunilorŭ, ce mĭ-a făcut'o acéstă serbare, temêndu-mĕ că péna mea nu arŭ fi în stare sĕ le spună aşa cum ele în adevĕrŭ suntŭ şi au fostŭ, încheiu esprimându-mĭ dorinţă de a vedé prin şirurile membrilorŭ „Reuniunei carpatine transilvane“ mai mulţĭ Românĭ, mai alesŭ din causă că noi (Românii) locuindŭ de regulă în munţĭ, avemŭ mai multŭ de lucru cu aceştia. **Opincariulŭ.**

SCIRILE ḐILEI.

Dispoşiţiunea luată în anulŭ trecutŭ de poliţia din Braşovŭ, cu care în interesulŭ siguranţei publice *s'a interḑisŭ cerşitulŭ pe teritoriulŭ oraşului Braşovŭ*, s'a doveditŭ în cursulŭ acestui anŭ ca bună. Acéstă convingere în legătură cu faptulŭ necontestabilŭ, că şi în Braşovŭ sărăcia ia dimensiunĭ şi ameninţă a produce unŭ proletariatŭ supĕrătorŭ, care décă i s'ar permite sĕ cerşéscă, ar ameninţa în mare mĕsură siguranţa publică, poliţia a ajunsŭ la convingerea, că interḑicerea trebue menţinută şi în viitorŭ. Dér pentru a se puté menţiné acéstă mĕsură luată în interesulŭ publicului şi a nu lăsa pradă miseriei pe cerşitorii de aci, carĭ au nevoiă de ajutorŭ, căpitanatulŭ oraşului apeléză la simţulŭ de jertfire şi de charitate alŭ poporaţiunei

---

torĭ şi *Horia Rosetti* la roşiorĭ.“

„Redactorulŭ chematŭ cetesce scrisórea, în care era descrisă vitejia dorobanţului şi suferinţa soldatului despreţuitŭ în armată ca şi la ţĕră, şi care, după ce se întórce la vatra străbună, n'are pe ce 'şĭ pune capulŭ: totulŭ e alŭ străinului şi alŭ statului, şi chiar şi elŭ e consideratŭ ca o vită a arendaşului“.

„Bĕtrânulŭ C. A. Rosetti cunoscea ţéra şi ómenii; nu era emoţionatŭ, privea numai în jurŭ de sine şi ofta înălţândŭ spre cerŭ ochii sĕi cei marĭ, carĭ nu erau mai puţinŭ înflăcăraţĭ de iubirea patriei ca ai lui *Mazzini* şi *Garibaldi*, iluştrii lui amicĭ.“

* * *

„Intr'una din serĭ, după încheiarea tratatului dela St. Stefano, urméză bĕtrânulŭ patriotŭ bucuresceanŭ, eramŭ cu toţii adunaţĭ la C. A. Rosetti“.

„Toţĭ făceau politică, numai bĕtrânulŭ directorŭ alŭ „Românului“ sta gânditorŭ şi asculta“.

„Infăţişarea lui gânditóre şi tăcută în momentulŭ, în care tótă suflarea orăşenéscă era veselă cutrierêndŭ stradele cu torţe aprinse şi cu musicĭ în frunte, ne pusese pe toţĭ în uimire şi nu ne puteamŭ esplica melancolia bĕtrânului, care din firea lui era fórte glumeţŭ“.

„Redacţia „*Românului*“ era în strada Dómnei Nr. 14, unde locuia şi bĕtrânulŭ C. A. Rosetti. Era o curte largă şi în mijloculŭ curţii se afla o casă c'unŭ etagiu şi c'unŭ balconŭ spre uliţă. Alăturea cu balconulŭ, séu mai bine ḑisŭ cu sala de intrare, era cabinetulŭ de lucru alŭ lui Rosetti, care servea totŭ deodată şi ca sală de primire, căcĭ marele patriotŭ românŭ n'avea pentru sine şi familia sa decâtŭ numai două camere fórte simplu mobilate.“

„De-odată se aude din curte unŭ sunetŭ de musică şi strigăte asurḑitóre.“

„Era o imposantă manifestaţiă făcută veteranului publicistŭ din partea *poporului săracŭ din suburbiile capitalei*“.

„Rosetti, încuragiatŭ de noi, s'arătă pe balconŭ. La ivirea ilustrului patriotŭ, — care va împodobi cu viéţa şi faptele lui paginile *istoriei democraţiei române* şi a *unităţii naţionale*, — manifestanţii nu mai cunosceau marginĭ în entusiasmulŭ lorŭ.“

„O voce ca rĕguşită, dér puternică şi rostită din adênculŭ peptului, străbate din balconŭ.“

„La sunetulŭ acestui glasŭ, începe o linişte şi o tăcere ca în mormêntŭ.“

„Era glasulŭ pĕtrunḑĕtorŭ alŭ lui C. A. Rosetti, care adresându-se manifestanţilorŭ ḑise:

„Fraţilorŭ!

„Cu braţele vóstre şi cu preţulŭ sângelui vostru aţĭ luatŭ *Plevna de afară!*“

„Din nenorocire însĕ mai este o *Plevnă* şi acésta e *Plevna din întru*, care pe câtŭ timpŭ nu va cădé, Românulŭ nu va fi fericitŭ în patria lui!“

„Cuvintele acestea au datŭ locŭ la felurite interpretaţiunĭ; unii le esplicau într'unŭ felŭ şi alţii într'altulŭ, şi numai aceia carĭ cunosceau miseriile poporului muncitorŭ le *apreţiau după adevĕrata lorŭ valóre*.

„Chiar capulŭ guvernului d'atuncĭ I. C. Brătianu se îndoia în afirmaţiunea lui C. A. Rosetti, că ar esista o *Plevnă internă*, şi de aceea se opunea la tóte planurile lui marĭ.“

„La întórcerea armatei române din Bulgaria, Rosetti dorea ca guvernulŭ sĕ vie cu o lege radicală şi fundamentală, clară şi simplă, atâtŭ în fondŭ câtŭ şi în formă, şi cu dreptate şi cu sinceritate aplicată în ceea ce privesce împroprietărirea ruralilorŭ şi regularea relaţiunilorŭ lorŭ cu proprietarii. Mai dorea simplificarea administraţiunei comunale şi judeţiane şi înlocuirea în posturile administrative a semi-docţilorŭ venalĭ cu tinerĭ integri şi titraţĭ. De asemenea *elŭ* mai dorea, ca România sĕ aibă o adeverată *representaţiune naţională*, ér nu unŭ parlamentŭ cum are astăḑĭ compusŭ din representanţĭ claselorŭ. Muncitorii ruralĭ în numĕrŭ de trei milióne şi jumătate astăḑĭ n'au în cameră decâtŭ 30 representanţĭ şi aceia indirectŭ aleşĭ, ér în Senatŭ nicĭ unulŭ, fiindŭ esclusĭ din acestŭ corpŭ. Restulŭ de 150 în Cameră şi totalulŭ de 100 în Senatŭ ilŭ dau oraşele impestriţate şi cosmopolite. In acestŭ scopŭ *elŭ* susţinea revisuirea legii electorale în sensŭ largŭ, *constituindŭ cercurĭ electorale* în loculŭ celorŭ trei colegii de astăḑĭ, aşa ca *opinca* sĕ voteze la aceeaşĭ urnă cu *boerulŭ* şi cu *negustorulŭ; albimea* sĕ fiă egală cu *albăstrimea* în materiă electorală.“

„Prin aceste şi alte legĭ organice bine alcătuite şi cu sinceritate aplicate, bĕtrânulŭ luptătorŭ credea, că deşi

ca sĕ contribue cu ajutóre depunêndu-le orĭ în localulŭ căpitanatului, orĭ în expositurĭ.

* *

Protopopulŭ românŭ gr. or. alŭ tractului Oravița, d-lŭ *Andreiu Ghidiu*, fiindŭ alesŭ și întăritŭ *protopresbiterŭ* alŭ tractului *Caransebeșŭ*, și-a ocupatŭ noulŭ postŭ. Ca administratorŭ alŭ tractului *Oravița* a fostŭ numitŭ parochulŭ din Mercina, d-lŭ *Alex. Popovicĭ*.

* *

Representanța comunală din *Têrgu-Mureșului* a respinsŭ propunerea ministrului de interne, d'a se ridica taxa de intrare pe vinŭ dela 90 cr. la 2 fl. de hectolitru și darea de consumŭ pe spirtŭ dela 18 la 60 cr.

* *

Pentru foștii cultivatorĭ de tutunŭ (tăbacŭ) e importantŭ a sci că, amĕsuratŭ disposițiunilorŭ esistente, tutunulŭ cultivatŭ în 1887 pentru folosința proprie sĕ-lŭ predea până la finele lui Decemvre st. n. la oficiulŭ de rĕscumpărare a tutunului. Celŭ care după acestŭ terminŭ va fi aflatŭ, că are asemenea tutunŭ, va fi pedepsitŭ.

* *

Cetimŭ în foile ungurescĭ, că gendarmulŭ Basilius *Csiterėga* (Citerégă) din Tulgheșulŭ Giurgeului, comit. Ciucŭ, și postatŭ în Nyarad-Szereda, și-a schimbatŭ numele, de sigurŭ la stăruința celorŭ de carĭ atêrnă, în „Tölgyesi“. Vorba e, că publiculŭ românŭ sĕ nu fie indusŭ în eróre credĕndŭ că e românŭ, fiindŭ că-i sĕmĕnă numele a românesce. Cine scie ce armênŭ orĭ jidovŭ e, și prin ce împrejurărĭ a ajunsŭ sĕ aibă nume românescŭ.

* *

Directorulŭ de teatru unguresc Polgar, care se dusese cu trupa sa sĕ jóce în Deva, a trebuitŭ sĕ'șĭ caute norocului în altă parte, dice corespondentulŭ lui „Sieb. deutsch. Tagblt“, din causa neparticipării publicului din Deva.

* *

Sfântulŭ Sinodŭ alŭ României se ocupă cu activitate cu întocmirea proiectului pentru îmbunĕtățirea sórtei clerului mireanŭ.

* *

Suntemŭ informațĭ, că la 17 (29) Decemvre d-lŭ *Anton Kneisel* virtuosŭ pe vióră și profesorŭ de musică în Bucurescĭ, va da în sala hotelului Nr. 1 de aicĭ unŭ concertŭ. D-lŭ Kneisel e unŭ violinistŭ, care prin talentulŭ sĕu și-a câștigatŭ merite netăgăduite. In Septemvre a concertat în Constantinopol și foile de acolo scriu cu entusiasmŭ despre concertulŭ d-lui Kneisel. „*Le Moniteur oriental*“ îlŭ numesce „violinistŭ de meritŭ, virtuosŭ care interpretă cele mai dificile opere ale măestrilorŭ de violină.“, „*Phare du Bosphore*“ îĭ dice „celebrulŭ violinistŭ, căruia nu mai e de lipsă a 'i face reputațiune“. „*Oriental advertiser*“ îlŭ numesce „celebrulŭ violinistŭ, executorŭ de prima forță, care a doveditŭ înaintea publicului, că e unŭ virtuosŭ cum rareorĭ se potŭ vedé pe țĕrmurele Bosforului.“ „*La Turquie*“ dice, că publiculŭ a auditŭ unŭ „celebru artistŭ și o musică distinsă.“ „Stamboul“ spune, că d-lŭ Kneisel e unŭ „adevĕratŭ măestru în instrumentulŭ sĕu, ce îlŭ dominéză admirabilŭ de bine.“ „The Levant Herald“ îlŭ numesce „celebrulŭ violinistŭ, excelentŭ și talentatŭ artistŭ, care merită omagii.“ La concertulŭ ce-lŭ va da aci în Brașovŭ, d-lŭ Kneisel va esecuta pe lângă musică clasică, și musica frumósă națională.

* *

Erĭ, Vinerĭ, *Academia română* a ținutŭ ședință publică, în care d-lŭ V. A. Ureche a avutŭ sĕ citéscă: 1) documente privitóre la Domnița Rucsanda și cetatea Némțului, 2) documente autografe dela Mitropolitulŭ Varlaamŭ.

* *

Esposițiunea de bele-arte, ce se arangiază în salele noului *Ateneu din Bucurescĭ*, se va deschide pe la 10 Decemvre, spune „Democrația“. Se crede că vorŭ fi espuse apróape 300 de tablourĭ.

* *

D-lŭ Vasile Alexandri a dăruitŭ Academiei din Parisŭ poesiile traduse de augusta scriitóre Carmen-Sylva.

* *

Intre Galațĭ și Focșanĭ se așédă unŭ drumŭ de șinĭ pe care în casŭ de acțiune se potŭ pune în mișcare cupole cu câte unŭ tunŭ, trase de unŭ singurŭ calŭ. Prin acéstă întocmire se potŭ grămădi în mase, în celŭ mai scurtŭ timpŭ, în fiĕcare punctŭ alŭ liniei Sireltului între Focșanĭ și Galațĭ baterii deplasate.

* *

Sub patronagiulŭ *Ateneului din Bucurescĭ* și în una din sălile palatului sĕu, se vorŭ deschide cursurĭ de desemnŭ și pictură pentru domnĭ și domnișóre cu începerea dela 1 Ianuarie 1889. Osebitŭ de acésta se va face unŭ cursŭ de estetică și istoria artelorŭ.

* *

Vestita artistă Bârsésca se va duce, cum spune „România“, cu o trupă la Bucurescĭ.

* *

In librăria d lui Niculae Ciurcu din locŭ se află *colecțiunĭ de minerale* după manualulŭ Hochstetter și Bisching cu prețulŭ numai de 1 fl. 20 cr. Intr'o colecțiune se află 28 bucățĭ de diferite minerale.

* *

Sâmbătă în 15 l. c. séra reuniunea de cântărĭ ungurescĭ cu numele „*Brassoi magyar dalárda*“ va arangia sub conducerea d-lui dirigentŭ de corŭ *Leopold Frank* o serată musicală împreunată cu dansŭ în sala otelului Nr. 1.

Plevna internă nu va cădé cu desĕvêrșire, totușĭ vre-o trei-patru redute ale ei din frontŭ vorŭ fi asaltate.“

„D. I. Brătianu numai astă primăvéră s'a convinsŭ, că gura nemuritorului *democratŭ românŭ C. A. Rosetti* adevĕrŭ a grăitŭ, *Plevna internă* mai trebuia luată după căderea *Plevnei esterne*.“

„Bĕtrânulŭ publicistŭ însĕ era acusatŭ ca radicalŭ și socialistŭ de către chiar aceia, cu carĭ împreună a subscrisŭ la 1848 *unŭ programŭ*, care se află în originalŭ în mânile demnului sĕu fiu V. C. A. Rosetti, actualulŭ directorŭ alŭ „Românului“.

„Numai când acestŭ programŭ va vedé lumina dileĭ, Românii vorŭ admira capacitatea, pĕtrunderea și mărețele planurĭ ale lui Rosetti, conducĕtorulŭ politicei române dela 1848 și până în luna nefastă din Iunie 1882, când a și urmatŭ nenenorocita desbinare între cei doi amicĭ, elŭ și I. Brătianu“.

Aci năpădindu-lŭ plânsulŭ pe bĕtrânulŭ meu povestitorŭ, a trebuitŭ sĕ înceteze, promițĕndu'mĭ a urma.

La revedere.

Dr. M......

Sêrbii și patriarchulŭ Anghelicĭ.

„Zastava“, diarulŭ naționaliștilorŭ sêrbĭ, scrie în ajunulŭ înmormêntării patriarchului Anghelicĭ următórele:

Nu putemŭ cu astă ocasiune urma maxima „de mortuis nihil nisi bene“. Simțimŭ numai, că amŭ scăpatŭ de o mare greutate prin mórtea lui Anghelicĭ, căcĭ de când noi amŭ venitŭ pe acestŭ pămêntŭ, de când suntemŭ supușĭ ai casei habsburgice, nicĭ-odată așa tristă sórte n'a avutŭ biserica nóstră, paginile carĭ vorŭ cuprinde păstorirea lui Anghelicĭ vor fi cele mai negre din istoria nóstră.

Face apoi apelŭ la toțĭ Sêrbii pentru a nu-i face onorurile funebrale defunctului, căcĭ la casŭ contrarŭ anrielii din viitorŭ arŭ crede, că Sêrbii lĭ-arŭ ierta după mórte pĕcatele.

Volniciile unuĭ primarŭ șovinistŭ.

Sângeorgiulŭ de Câmpiă, Decemvre 1888.

Domnule Redactorŭ! Efectele distrugĕtóre ale șovinismului unguresc au începutŭ sĕ se simță amarŭ și pe la sate. Nu lĭ-a fostŭ de-ajunsŭ șoviniștilorŭ, că sub mii de pretexte au destituitŭ din postŭ mai pe toțĭ notarii românĭ, ci monstrulŭ șovinismului a începutŭ acum a'șĭ rînji dinții și a mușca și în județii comunalĭ.

Mai alesŭ în partea Câmpiei anexată la scaunulŭ Mureșului, sub numirea de comitatulŭ Mureșŭ-Turda, *mai în tóte satele*, despre care se scie altmintrea că suntŭ românescĭ, pe căĭ fatale *s'au denumitŭ de judĭ comunalĭ Ungurĭ și Jidanĭ*, carĭ sub pretextulŭ „patriotismului“ îșĭ batŭ jocŭ de bietulŭ poporŭ după placŭ.

Voiu aminti unŭ casŭ: In comuna Ulieșŭ se află unŭ vestitŭ „patriotŭ“ cu numele Szabo Sándor, care de mai mulțĭ anĭ fù impusŭ ca jude comunalŭ fără învoirea și alegerea comunei. Pentru a avé o ideă despre nĕsdrăvĕniile unor asemenĭ șoviniștĭ impușĭ cu forța, voiu aminti numai unŭ faptŭ mai recentŭ, întêmplatŭ cu ocasiunea têrgului ce s'a ținutŭ dilele trecute în Ormenișulŭ de Câmpiă. Mai fiă-care locuitorŭ din Ulieșŭ îngrășă câte unŭ porcŭ orĭ doi, cu scopulŭ ca sĕ'i vêndă la têrgulŭ Ormenișului pentru a-șĭ plăti dările. Dér ce sĕ vedĭ? Când bieții ómenĭ voiră sĕ-șĭ ducă porcii la têrgŭ, primarului impusŭ Szabo Sándor i plesni prin minte idea, ca sĕ nu lase pe ómenĭ sĕ'șĭ ducă porcii la têrgŭ, ne voindŭ a le da biletele necesare pentru vêndarea porcilorŭ până nu vorŭ plăti mai întêiu contribuțiunea și alte competențe erariale și comunale, *precum și cei 5 cr. după florenulŭ de dare pentru școla unguréscă de acolo*.

Têrgulŭ a trecutŭ, volniculŭ primarŭ Szabo a denegatŭ bieților contribuabilĭ biletele necesare și astfeliu au rĕmasŭ de têrgŭ, în care ei aveau a spera multŭ, deórece este sciutŭ, că la Ormenișŭ se face în totŭ anulŭ têrgŭ mare de porcĭ, unde vinŭ măcelarĭ și negutătorĭ din Clușiu, Bistrița, Gherla, ba și dela Oradea-mare și cu sutele cumpără porcĭ grașĭ, carĭ pentru acestŭ timpŭ suntŭ pentru țĕranĭ uniculŭ articulŭ pentru a'șĭ puté face banĭ.

Acum închipuițĭ-vĕ situațiunea bieților ómenĭ, pe carĭ unŭ șovinistŭ despotŭ, cu puterea de primarŭ ce'i s'a datŭ lui fără voia poporului, îĭ opresce de a-șĭ vinde din mână liberă articulii economiei sale spre a-șĭ plăti dările, lăsându ca mai în urmă se se vêndă la tobă de esecutorĭ pe nimica tótă.

Căcĭ cum arŭ puté ómenii sĕ-șĭ plătéscă dările, când lĭ-se ia putința de a merge la têrgŭ spre a-șĭ face banĭ? O adevĕrată manoperă satanică este acésta, care nu póte avé altŭ scopŭ, decâtŭ sĕrăcirea poporului.

Asupra unorŭ abusurĭ ca acestea atragemŭ seriósa atențiune a vice-comitelui comitatului Mureșŭ-Turda, d-lŭ Sándor László, nou denumitulŭ camerarŭ regescŭ, pe care îlŭ rugămŭ și dela care dreptatea, umanitatea și binele publicŭ aștéptă, ca sĕ pedepséscă și se ia mĕsurile necesare contra abusurilorŭ ne mai pomenite ale acestui primarŭ și ale altora asemenea lui.

S.

Miseria Ciangăilorŭ colonisațĭ.

„Numai câteva dile despartŭ pe *Ciangăii din Gyorok* de acea *di tristă*, în care erariulŭ și comuna *va bate doba* înaintea acelorŭ bordeie de cărămidă nearsă ale Ciangăilorŭ, pe care după sudorĭ de sânge de trei anĭ numai cu mare greutate au pututŭ sĕ și-le ridice pentru familiile lorŭ.“ Cu aceste cuvinte își începe unŭ corespondentŭ alŭ lui „Erdélyi Hirado“ espunerile sale asupra situațiunei Ciangăilorŭ din Gyorok, lângă Aradŭ, dicêndŭ între altele, că s'au aflatŭ și încă chiar în sinulŭ guvernului astfeliu de bărbațĭ, carĭ s'au angagiatŭ la aducerea „*acasă*“ a Ciangăilorŭ, pentru ca aceștia *sĕ-șĭ prăpădéscă împreună cu ei puțina avere, ce și-au câștigat'o printre streinĭ*. I-au colonisatŭ într'o vale unde în fiă-care primăvéră inundéză apele, în care timpŭ bărbații abia'șĭ potŭ câștiga pânea lorŭ ca dilerĭ, femeile suntŭ continuu ocupate cu lipirea caselorŭ, ér ceilalțĭ membri din familiă rugându-se la Dumnedeu aștéptă sosirea timpului în care sĕ se scurgă apele pentru ca sĕ'șĭ pótă vedé de lucrulŭ câmpului. La acestea se mai adauge, că în timpulŭ din urmă erariulŭ trimite mereu esecutorĭ asupra lorŭ, vrêndŭ sĕ-i constringă la rĕscumpărarea moșiilorŭ erariale pe carĭ s'au colonisatŭ, ér comuna Gyorok îĭ supune pe Ciangăi la astfeliu de repartițiunĭ, pe carĭ ei în împrejurările actuale nu suntŭ în stare sĕ le supórte.

Din astă causă bieții Ciangăi a începutŭ sĕ le fiă viéța de totŭ prea amară. Au cerutŭ dela guvernŭ de o parte ca sĕ-i scutéscă de repartițiile comunale ale comunei Gyorok, concedêndu-le ca sĕ se constitue în comună de sine stătătóre, ér de altă parte ca sĕ le prelungéscă terminulŭ de rĕscumpărare a pămênturilorŭ. Că ce vorŭ dobêndi dela guvernŭ încă nu se scie. Corespondentulŭ din vorbă însĕ face apelŭ la filiala kulturegyletistă din Aradŭ și cere sĕ nu se lase lucrurile până acolo, ca Ciangăii sĕ părăséscă din nou cu sutele de inșĭ pămentulŭ pe care stau acum.

Și agitatorii ungurĭ de pe la diare, în locŭ sĕ se intereseze de miseria poporațiunei, agită mereu în contra naționalitățilorŭ!

DIVERSE.

Desgropărĭ în Cartagena. In ședința dela 30 Noemvre a Academiei de inscripțiunĭ și arte frumóse din Parisŭ, marchisulŭ Melchior de Vogue a comunicatŭ resultatele săpăturilorŭ ce a făcutŭ acum de curêndŭ d. Delattre la Cartagena, și anume pe movila Byrsa și la așa numita Gamart-Necropolis. In primulŭ locŭ s'au găsitŭ unŭ șirŭ de morminte din primele timpurĭ junice ale Cartagenei. Unulŭ din aceste morminte era cu totulŭ neatinsŭ. Cadavrele zăceau pe paturile lorŭ încunjurate de arme, petre scumpe și vase de pămêntŭ, a cărorŭ descoperire împraștie o nouĕ lumină asupra istoriei artei celei mai vechĭ. Din cele desco erite la Gamart-Necropole reiese, că acésta îșĭ are începutulŭ din timpulŭ Romanilorŭ și că a fostŭ mai cu sémă destinată pentru colonia israelită. Marchisulŭ de Vogue, care aștéptă sĕ priméscă în curêndŭ fotografiile și planurile părintelui Delattre, distinsulŭ misionarŭ africanŭ, va — da Academiei deslușirĭ mai detaliate.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 14 Decemvre st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	101.50
Renta de hârtiă 5%	92.80
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	144.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	98.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	117.30
Bonurĭ rurale ungare	103.30
Bonurĭ cu clasa de sortare	103.30
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	104.—
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	124 60
Renta de hârtiă austriacă	81.85
Renta de argintŭ austriacă	82 40
Renta de aurŭ austriacă	109.15
Losurĭ din 1860	139.60
Acțiunile băncei austro-ungare . . .	876.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. .	302.50
Acțiunile băncei de creditŭ austr. .	304.70
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.77
Napoleon-d'orĭ	9.62½
Mărcĭ 100 imp. germane	59.72½
Londra 10 Livres sterlinge	121.85

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Schwarze Seidenstoffe von 80 kr. bis fl. 11.40 per Meter (ca. 150 Qual.) versendet roben- und stückweise zollfrei das **Fabrik-Depot G. Henneberg** (k. k. Hoflieferant), **Zürich.** Muster umgehend. Briefe 10 kr. Porto.

Farbige Seidenstoffe von 85 kr. bis fl. 7.65 per Meter (ca. 2000 verschiedene Farben und Dessins) versendet roben- und stückweise zollfrei das **Fabrik-Depot G. Henneberg** (k. k. Hoflieferant), **Zürich.** Muster umgehend. Briefe 10 kr. Porto.

Günstige Gelddarlehen

erhalten selbständige Personen, welche eine ordentliche Jahreswohnung und regelmässigen Verdienst oder Einkommen haben und zw. **Gewerbetreibende, Kaufleute, Beamte, Offiziere, Privatiers, Grundbesitzer** u. s. w. je nach Verhältniss von **50 fl. bis 1000 fl.** als **Personalkredit** gegen leichte monatliche oder dreimonatliche Abzahlung mit 6% Verzinsung.

Auf grundbücherliche Intabulation gegen 4½% und 5% auf Amortisation oder ohne solche. Nähere Auskunft ertheilt:

G. A. STEINER, Budapest

Gr. Károlyi-utcza 12.

Brieflichen Anfragen sind 3 Stück Briefmarken beizuschliessen.

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugăm pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Bolnavilorŭ de nervĭ

spre cunoscinţă!

După ce la ultimulŭ (alŭ şéptelea) congresŭ balneologicŭ profesorii Schott, Röhrig, Parisot etc. au validitatŭ în modŭ strălucitŭ că therapia prin întrebuinţarea capacităţii de absorbiţiune a pielei influinţéză direct asupra sistemului de nervĭ, sunt **Primulŭ, care iese în publicitate cu unŭ metodŭ gata de tămăduire,** şi mĕ adresezŭ dér către **aceia carĭ suferŭ de stărĭ bolnăviciόse ale nervilorŭ**

Nervositate

în generalŭ marcate prin durerĭ de capŭ, migrenă, congestiunĭ, iritaţiă, insomniă etc., mai departe către bolnavĭ, carĭ au fostŭ cercaţĭ de

Apoplexiă

(paralisaţii, amuţire, slăbiciune a memoriei, insomniă ca urmărĭ), şi către bolnavĭ, carĭ se temŭ de apoplexiă, din causa şimţului de nelinişte, durerĭ de capŭ cu ameţelĭ, împăinjinarea ochilorŭ, amorţéla extremităţilorŭ etc. Tuturorŭ acestorŭ persóne, precum şi acelorŭ încă sănătoşĭ, carĭ voescŭ a evita încă de timpuriu asemenea bóle, recomandŭ a se familiariza cu **metodulŭ meu de lecuire,** esecutabilŭ cu o cheltuială de abia **4 cr.** pe ḑi şi **constândŭ numai din spălăturĭ esterne,** asemenea recomand **broşura mea apărută în a 16 ediţiune:**

Despre bóle de nervĭ şi apoplexiă

Evitarea şi lecuirea lorŭ,

în care se esprimă afirmativŭ atâtŭ ḑiare însemnate, precum şi persóne din clasele cele mai înalte ale sccietăţii şi autorităţĭ medicale. Acéstă broşură se capĕtă gratuitŭ şi franco la **Heinrich G. Obert,** *Braşovŭ—Blumĕna* şi la D-nii **I. Bretzner & Co.,** Librăriă, *Viena, I. Wollzeile—Essiggasse 3.*

Roman Weissmann,

fostŭ medicŭ de Bataillon la Landwehr, membru onor. alŭ ord. sanit. italienescŭ al crucei albe.

207,5—1

Eftinŭ de minune!

Versandt-Geschäft „zur ungar. Krone“.

Das Erste Wiener **Versandt-Geschäft „zur ungar. Krone“.**

trimete în tóte părţile cu NACHNAHME următórele mărfurĭ cualitatea cea mai bună cu unŭ preţŭ câtŭ se póte de scădutŭ.

Numai 7 fl. 85 cr.

costă unŭ orologiu cu **PENDULĂ** frumosŭ împodobitŭ.

cu 5 anĭ garanţiă.

Aceste **orológe cu pendulă** suntŭ aşeḑate într'unŭ castĕnŭ de nucŭ sculptatŭ ce este de o lungime de 1 metru şi de o lăţime de 35 centimetri, montatŭ, e provĕḑutŭ cu o tablă de sticlă, finŭ poleită şi are unŭ

mechanismŭ aprópe inruinabilŭ.

Spirala duplă, secundariulŭ bine regulatŭ, aşa că acest orologiu este neîntrecutŭ în mersulŭ sĕu şi totodată servesce şi ca mobilă frumósă.

Cutia în care se împachetéză este socotită la preţŭ în 70 cr.

Numai 2 fl. 50 cr.

costă unŭ frumosŭ orologiu de părete cu deşteptătorŭ cu clopotŭ în prevasŭ de lemnŭ de nucŭ cu o tablă de cifre ce singură luminéză, merge bine şi deşteptă regulatŭ.

Numai 3 fl. 90 cr.

costă unŭ orologiu deşteptătorŭ de bronzŭ, e de aurŭ francesŭ, cu unŭ tonŭ curatŭ, o podóbă pentru orĭ şi cine pentru casă şi călĕtoriă cu unŭ-mechanismŭ neruinabilŭ.

Numai 4 fl. 50 cr.

costă unŭ césornicŭ de buzunarŭ cylindru de argintŭ-nikel cu maşinăriă regulată şi cu învĕlitóre guilochată frumosŭ provĕḑută deasupra cu sticlă netedă.

Numai 5 fl. 25 cr.

costă unŭ césornicŭ remontoir de argintŭ-nikel fără cheiă, este de trasŭ la scăriţă, cu arĕtătorŭ de secunde regulatŭ, sticlă netedă şi cu aparatŭ mechanicŭ de arĕtătorŭ. Mai departe acelaşĭ **remontoir de argintŭ veritabilŭ de 13 loţĭ fl. 8.50.**

Maşinĭ de cusut pentru familiă

de construcţiunea cea mai nouĕ costă în locŭ de 15 fl. acum numai

5 fl. 50 cr.

Eu garantezŭ pentru prestaţiunea şi cusătura frumósă şi regulată a acestei maşinĭ de cusutŭ pentru mână. Ea funcţionéză iute frumos, cóse orĭ-ce stofă grobă orĭ fină şi face împunsăturĭ mai dese orĭ mai rarĭ, după voinţă, este construită din materialŭ solidŭ şi bunŭ şi se vinde dimpreună cu tóte rechisitele necesare.

Tóte cu câte 97 cr.

97 cr. **1 Pălăriă de bărbaţĭ** din filz móle în tóte colorile.	97 cr. **1 cămaşă bărbătéscă** din Chiffon finŭ, Creton séu Oxford.	97 cr. **1 pantalonŭ de bărbaţĭ** de pănură de casă durabilă.	97 cr. **12 bucăţĭ batiste de buzunar** cu bord.
97 cr. **1 cămaşă de damă** cu broderie, de Chiffon.	97 cr. **3 părechĭ de ciorapĭ de dame,** calitate bună.	97 cr. **1 pantalon de dame** cu broderie, Chiffon finŭ.	97 cr. **1 pieptăraşiu** desŭ cu flóce căptuşitŭ.
97 cr. **1 pânzătură bună** de masă, albă, Damast orĭ colorată.	97 cr. **1 corsetŭ de nópte** cu broderie, de Chiffon finŭ.	97 cr. **1 pieptarŭ de lână** pentru domnĭ séu dame.	97 cr. **6 ştergare mustra-Carro**
97 cr, **1 cârpă,** completă, mare, gata.	97 cr. **6 şervete** albe orĭ colorate Mustră-Damastŭ.	97 cr. **6 cârpe** de vase cenuşii în dungă.	97 cr. **1 cârpă de mĕtase** lungă de 1 cotŭ diferite colorĭ.
97 cr. **1 pipă de spumă de mare cu coperişiu.**	97 cr. **1 covorŭ de patŭ** Stofa-Iute frumosŭ desenatŭ.	97 cr. **1 cârpă de învelit** pentru dame, 7/4 mare, căldurósă	97 cr. **1 aparatŭ de focŭ** mechanicŭ, sĕ aprinde singurŭ.
97 cr. **1 Evantail de damă** ornatŭ cu desemnurĭ şi modern.	97 cr. **1 Cigaretă** de spumă de mare.	97 cr. **1 Ciubucŭ** cu ţévă de vişin.	97 cr. **1 medalionŭ** fasonŭ nou cu pietri.
97 cr. **12 lingurĭ de cafea** argintŭ curat London-Britt.	97 cr. **1 lanţŭ de cés de aurŭ** preparatŭ cu joujou.	97 cr. **1 inel cu Brilant** imitat cu pietri.	97 cr. **6 lingurĭ** de prânḑŭ de argint London-Britt.
97 cr. **1 Braceletă** bătută cu pietri.	97 cr. **2 fesnice** de argintŭ curat London-Brit	97 cr. **1 castronŭ de supă** argintŭ curat London-Britt.	97 cr. **1 pantalonŭ de lână** (sistemŭ Jăger) de bărbaţĭ.
97 cr. **6 părechĭ de batiste** unicolore séu colorate.	97 cr. **3 cuţite de tablă** argintŭ London-Brit	97 cr. **6 furculiţe** franceze argintŭ London-Britt.	97 cr. **1 dosă de zaharŭ** argintŭ London-Brit

Mai suntŭ apoi 2000 de bucăţĭ marĭ, elegante şi moderne de

Pânzăturĭ de masă şi pat

din ripsŭ, în cele mai vii colorĭ, cu borḑurĭ şi desenurĭ de florĭ, în adevĕrŭ frumóse cu câte

1 fl. 65 cr.

Pânzăturile suntŭ jurŭ împrejurŭ cu borḑurĭ împodobite şi la cele 4 colţurĭ cu **Quaste de Plüsch.**

1 bucată 30 coţĭ pănură de munte fl. 5.50	**1 bucată 30 coţĭ Chiffon fl. 5.50**	**½ duzină cârpe albe de inŭ 90 cr.**
1 bucată 30 coţĭ atlas bunŭ Gradl fl. 6.50	**1 bucată bună colorată de materie pentru patŭ fl. 6.50**	**6 bucăţĭ cârpe de in 3 coţĭ lungime 2 coţĭ lărgime fl. 8.50**
1 bucată 30 coţĭ Barchent-albŭ fl. 6.50	**1 duzină de cârpe de buzunar cu margine colorată fl. 2.25**	**1 garnitură Bouret din stofă fină Bouret fl. 10.**
1 garnit. color. de cafea, 1 pânzătură, 6 şervete fl. 2.25.	**1 duzină de ştergare de inŭ fl. 2.50**	**1 restŭ de covorŭ 6 metri 2 fl.**

Numai 5 fl.

costă unŭ

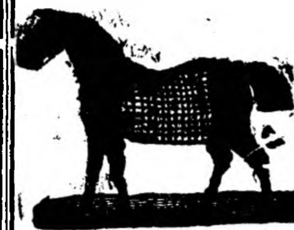
Gherocŭ de dimiă

elegantŭ, gata, căldurosŭ, din cea mai fină dimiă Stiriană, pentru orĭ-ce mărime, pentru orĭ-ce mĕsură în tóte colorile, pentru tómnă si iarnă.

Numai 1 fl. 80 cr.

Jachete de iarnă

pentru bărbaţĭ şi dame, în cele mai frumóse colorĭ moderne, se potrivesce la orĭ-ce haină, se pórtă cu plăcere tómna şi iarna.

Numai 1 fl. 75 cr.

o pătură de cai, carĭ se vĕndŭ aşa ieftinŭ din causa desfiinţării fabricii. — Cine voesce sĕ-şĭ cruţe caii sĕ cumpere renumitele

Păturĭ de cai,

decât carĭ niciodată nu se vor puté cumpăra mai bune, mai marĭ şi mai gróse.

Numai 6 fl. 50 cr.

costă unŭ

COSTUM BĂRBĂTESCŬ

elegantŭ, modernŭ, de tómnă şi iarnă, lucratŭ din stofă de Brünn în orĭ-ce mărime şi colóre, aşadéră la olaltă:

1 pantalonŭ, 1 giletcă, 1 gherocŭ.

1 Qualitate **Un costum întreg** **6 fl. 50 cr.**	**2 Qualitate 8 fl. 50.**
	3 Qualitate 10 fl. 50.

Ca mĕsură la comandare e de ajunsŭ lungimea pantalonului, grosimea pieptului şi lungimea mânecilorŭ, precum şi felulŭ colórei. Mustre nu se potŭ trimite, deórece costumele suntŭ tóte gata.

Aceleaşĭ costume pentru copii dela 6 pănă la 13 anĭ orĭ-ce calitate suntŭ cu 2 fl. mai ieftine.

Transporturile cu „NACHNAHME“.

Fiă-care comandă, fiă câtŭ de mică, sĕ se facă cu precisiune şi îngrijire. Ce nu'i place cuiva sĕ ia înapoi, se póte schimba, séu se reîntorcŭ paralele. Comandele suntŭ a se adresa la

Versandt-Geschäft „zur ungar. Krone“, Wien, 5. Bezirk, Rüdigergasse Nr. 1|12.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ